Núm. 691

Any XIV

Barcelona 28 de Novembre de 1901

LA TOMASA

SETMANARI CATALÀ

10 CENTIMS lo número

Surt á las taulas de "fada"
y 's postran reys devant d' el
y es per tothom venerada...
Ara, en la vida privada
no es res més qu' una trapell
que viu per tot endeutada
per culpa de la escandall

JO, DIPUTAT...

y curt de vista

Quan vaig aixecarme á demanar la paraula la Cambra estava atestadíssima. Acabava de parlar en Romero Robledo fent brillar devant de 'ls ulls admirats del auditori els més lluhits fochs pirotécnichs de sa entremaliada eloqüencia. Encara 's recordavan 'ls apóstrofes vibrants de 'n Lerroux, la encartronada serietat de pare definidor de 'n Silvela, la cisellada majestuositat de 'ls párrafos sonoros de 'n Maura... Encare llunyans s' escoltavan 'ls sincers accents del doctor Robert que havian fet estallar la tempesta en lo Parlament.

Quan vaig dir, donchs, *pido la palabra*, després de tanta grandilocuencia y de tanta retórica buyda, 's produhí un moviment d' estupefacció que, rapidament, 's transformá en un crescendo de riallas. Curt de vista com soch, hauría donat un mon per distingir clarament las assombradas caras de 'ls meus companys.

El president va dir després de remenar una estona la campaneta - El diputat qu' acaba de demanar la paraula 's diu?....

—Ramón Berenguer, per servirlo (Riallas)

—Diputat per...

—Per LA TOMASA (extraordinarias riallas)

En Moret, que no está gaire fort en geografia, cregué sens dupte que LA TOMASA era un districte electoral com La Carolina, La Almunia ó La Bañeza y després de consultar'ho ab lo secretari (tan fort en geografia com ell) acabá per dir agitant la campaneta.

—Ordre, ordre senyors diputats. Te la paraula el senyor Ramon Berenguer, representant del districte de LA TOMASA.

Vaig aixecarme... Si dich que no estava emocionat diria una mentida; pero ben prompte vaig serenarme y després d' un ademan teatral que casi 'm feu caure las ulleras y que volia significar "ara 'ns veurém las caras," vaig comensar per aquest tenor:

"Senyors diputats: Creyéu tots vosaltres que feu aqui *algo* meritori y no feu res, absolutament res sino enganyar al pais. Creyèu vosaltres que aqui parléu en nom d' algú, que representéu cada hú una massa de opinió y sufriu la més gran de las equivocacións ò dihéu la més impùdica de las mentidas; aqui no 's representa al pais ni 's treballa pera 'l pais (moviment de protesta) aqui no 's fraguan més que mentidas y no 's dihuen més que mentidas abrogantse una representació que també es mentida (gran cridadissa, veus de protesta; saragata infernal).

El president —Adverteixi 'l senyor diputat que lo que diu es molt grave. Si 'ls senyors del Parlament no representan á ningù ¿qui 'ls ha elegit, donchs?

—Per contestar á la pregunta del president, qu' envihi cada diputat la nota de 'ls gastos de la seva elecció. ¿Ningú contesta? ¿Ningú la envia? Donchs consti que tots la tenen á la cartera... Que se 'ls registri. (Crits, imprecacións, insults).

El president—Aqui no 's registra á ningù. Las butxacas de 'ls diputats son inviolables.

—Donchs també soch inviolable jo. També es inviolable 'l meu dret de dir y repetir que aqui ningú representa res més que 'ls mils duros que va gastarse per venir á seure al Parlament. El pais no hi es aqui. Aqui no més hi ha unas quantas bossas fortas amigas de figurar. ('S repeteix la bronca durant cinch minuts).

No es estrany donchs lo que passa aqui... Voléu que ho digui, lo que passa? (Veus; que ho digui, que ho digui).

Donchs que s' esta perdent el temps. Quinze dias llarchs fa que 's remou lo de las eleccións de Barcelona. Ab motiu d' aquest debat han parlat tots els cap-pares de la política. Cada un d' ells ha preconisat l' aixarop de la seva invenció per curar el terrible mal del separatisme y tots han estat cegos en senyalarlo, tots ineptes en proposar el remey. Voléu ser metjes y no arrivéu ni á curanderos tan sols. (Soroll de peus). Fixeuvos bé en lo que vaig á dirvos. (Més soroll de peus) A Barcelona 's pateix del mateix mal qu' al resto de Catalunya, el mateix mal qu' á tota Espanya. (Continua el soroll). Ab aixó estém d' acort ab el *company* Maura. No vé d' ara, sino de sempre. Vé de desde que 'l ser polítich—deber pesat de tot bon ciutadá—s' ha convertit en un ofici indigne, niu de gangas, en un *modus vivendi* lucratiu (Lo soroll de peus es espantós)

Per portar legisladors á n' aquest temple, s' tría als més xerraires en lloch de 'ls més pensadors. S' otorga el cárrech de diputat als més *vius* en lloch de 'ls més honrats. Tots sou més egoistas qu' altruistas, tots, tots busquéu el benefici propi més que 'l bé comù. Aixó no pot ser, aixó es un absurdo, un contrassentit qu' está en pugna ab la rahó natural.

Per venir aquí, lo primer es la filiació política, la etiqueta, la classificació que 's fa de si penséu aixís ó *aixás*. En cambi, ningù us pregunta si sou honrats, actius y laboriosos. ¡*Así sale ello*!

Donchs cónstius d' una vegada per sempre. Lo pais no vol homes de partit, vol *homes* senzillament; vol *homes bons*.

Devant de las vostras ideas dinásticas ó anti-dinásticas, devant de 'ls vostres credos revolucionaris ó anti-revolucionaris, devant de las vostras aspiracións conservadoras ó dissolvents, vol esperits purs, honradas conciencias, homes de bona voluntat.

¡Fora polítichs, fora farsants el punt.! Tot home pùblich deu ser un mirall. La seva vida privada un exemple que mostrar per tot. Vosaltres sou casi be tots llibertins, adùlters, derrotxadors, jugadors, embusteros. Donchs els homes que vinguin aquí dehuen estar nets de tota mácula. La doctrina es lo de menos, els fets son lo de més.

El nou partit que jo proposo y en nom del qual parlo com son primer afiliat y ùnich membre per ara, es lo de 'ls homes de bona voluntat. Per formar part d' aquesta nova comunió totas las ideas políticas serveixen, ningú ha de fer abdicacións. El nostre programa té comptats principis á saber. "Amor al pròxim" «Rectitut en lo pensar» «Noblesa en lo procedir» «Energía en l' obrar» «Pocas paraulas y molts fets» y «Justicia sempre» Aquest partit que jo califico ab lo nòm de «La ratlla dreta» admet á tothom pobre ó rich, carli ó anarquista, católich ó

protestant, mentres sempre y á totas horas obri d' acort ab els lemas citats.

(Pausa. Bech aygua sense bolado)

Aixis, donchs, tot lo que discutiu, oh politichs, es en va. La vostra hora ha sonat. Com Jesucrist en el temple, jo vinch ab las deixuplinas á trèureus d' aquí. Espanya vol salvarse, pel carlisme, pel regionalisme, per l' anarquía... Poch importa el partit, pero vol salvarse. Y 's salvará per la gent honrada. Es secundari el color, inútil la tendencia, no hi fa res la idea. Sols vol homes purs, homes de «La ratlla dreta.»

Aixis donchs, el parlamentarisme s' ha acabat. Los discursos florejats, las figuras bonicas, las mentidas seductoras, els sofismas brillants están llestos per sempre. ¡Fora d' aquí 'ls mercaders, fora 'ls politichs, fora 'ls xerraires! En nom de la voluntat nacional de la voluntat no falsificada jo us conmino á de'xar buyts aquets assientos perque vingan á ocuparlos els que treballan, els que pensan, els qu' escrihuen els que produeixen intelectual y materialment. Els més sabis y els més honrats. *He dit.*

* * *

Al acabar el discurs entre 'l silenci sepulcral de la Cambra, un ugier se m' acosta 'm dona un copet á la espatlla.

—Su señoria se habrá fatigado mucho ¿verdad?

—No, company... Els hauré deixat blaus ¿oy?

—Ca, hombre si se marcharon...

—¿Com ...? Potser quan 'ls hi conminat al final que deixessin els sitials que indignament ocupavan? Quin éxit oratori en tal cas.

—No senyor. A la mitad del discurso. Su señoria ya habrá oido el pateo. Solo han quedado el presidente y el secretario...

—No importa. No s' haurá perdut tot...

—Si, pero el caso es que los dos... ¡duermen!... Van los pobres tan cansados!...

RAMON BERENGUER.

Foch y blanco

Me sembla que me n' ha de passá' alguna
—va parlarme una volta l' horeu Bruna—
Puig xiulets á la orella porta agravis,
y que no falla, segons veus dels avis.
Al cap d' un rato va trová á sa aymia.
fent petons á un tinent d' artillería.
Y al véureho ell, ab veu desesperada,
va prosseguir —Ja ho veus! ¡L' he endavinada!

ULLADAS

Ab ovirar't com dos focos eléctrichs
contemplo resplandir
á n' el bell mitj de ta careta d' ángel
dos ulls com dos espills.
A través d' eixos ulls que tant m' encisan
hi oviro un negre abim,
y al insondable fons d' eixa negrura
¡hi veig uns embolichs!...

* * *

No 'm miris, per Deu, morena
ab tant séria obstinació;
que 'm calas ab tas miradas
foch al cor!

* * *

En la llum de tas bellas miradas
de goig y ventura jo hi veig tot un mon,
é hi llegedsch además la puresa
fulgent irradiante de ton cor hermós;
Pero més que per xó, nena gaya,
los teus ulls contemplo ab tanta afició,
perque 'm sembla qu' en ells, vida mia,
hi oviro las pelas que no trobo en lloch!

RAMPELLS.

VOLDRIA

Voldria estimada meva
viure sempre al teu costat
mirantme en ta blanca cara
com si fos en un mirall.

—

Voldria teni á tot' hora
apretadetas tas mans
ecullint de nit y dia
l' alé que tu estás llensant.

—

Voldria aixugá tas llágrimas,
ab petonets abrusats
fent que sempre l alegria
lluhis en ton bell semblant.

—

Voldria jugar ab las trenas
de tos cabells ben rísats
robeni tas dolsas rialletas
y 'ls raigs de tos ulls brillants.

—

Voldria besar ta boca
apurantne sens parar
lo torrent de mel que hi guardas
entre perlas y corals.

—

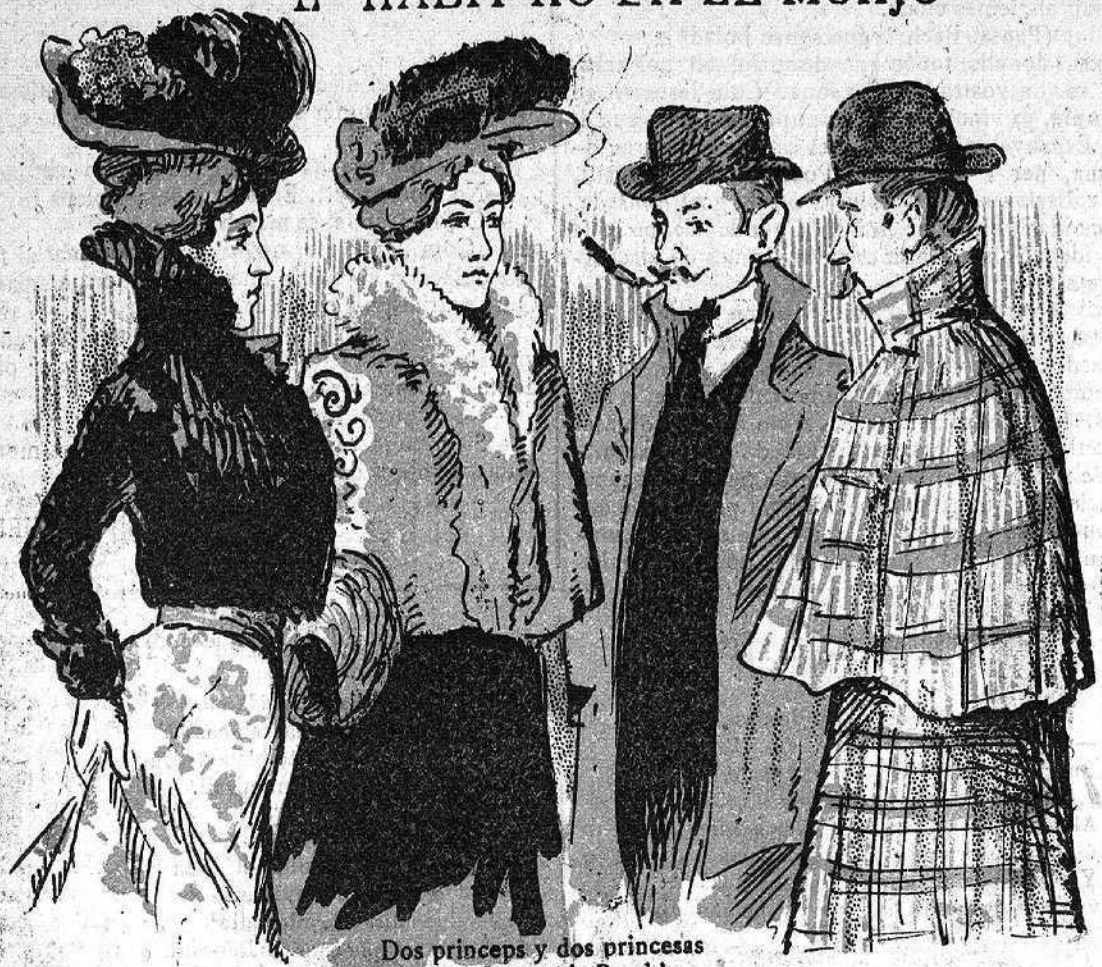
Voldria veuret seguda
sobre ma falda un instant
escoltantne com palpita
ton cor pur y enamorat.

—

Voldria .. val més que calli
y que posi punt final
per que si endevant seguia
diria... algun disbarat...

PEIG y C.ª

L' HÁBIT NO FA EL MONJO

Dos princeps y dos princesas
qu' están *adornant* la Rambla...
Ells, de dia pintan cuynas
y ellas, *fabrican* corbatas.

—¿Perqué portas el mocador aixís, Tuyas? Trobo qu' al coll t' abrigaría més...

—Es veritat... Pero tu no 't fixas ab lo altre que convé tapar. Per cert qu' avuy fá vuyt mesos d' aquell dia.

Jo de guapo no 'n puch sé,
pro en cambi, dalt del pescant,
ni una 'n passa pel carré
que no digui — ¡Que arrogant!!

SEGUINT EL RASTRE

—Bona nit, companys. ¡Molt *ojut* Acabo de obtenir una misteriosa confidencia...

—¿Que potsser torna en Lerroux?...

—Res d' això. M' han dit que en una litografia del carrer de Sant Ramon, s' hi senten á la nit ramors estranyas...

Els tres serenos s' arriban cautelosament fins al n.° 6. Y pel forat del pany, veuhen... ¡Reyna santissima! veuhen ¡que la dependencia del Estany no s' entén de feyna remenant las *dècimas* de Nadal!

Don Segimón

¿Qui ès? ¿No 'l coneixen? Hasta sembla mentida.

Preguntin á tots los concurrents assiduos del Eden-Concert y de segú que 'ls dirán que 'l meu biografiat, es l' home més tranquil y 'l conquistadó mès terrible que 's coneix.

¡Qué n' hi costan de convits las donas!

Pró, es lo que diu ell; Es vritat que 'm gasto un dineral; pro en cambi, fruheixo, y val més això que tots els diners del mon."

Y no hi há qui 'l tregui de aquí.

A n' ell, no li preguntèu pas may si hi ha crissis, ni com se diu l' Arcalde, ni si han guanyat els republicáns ó els catalanistas; perque ni sap lo que es crissis, ni que hi hagi Arcalde, ni que 's fassin eleccións.

Ell, no més está enterat de la cantant que té millors formas del Edén, y de las que debutarán.

De lo demés, ni se 'n cuyda.

Jo, vaig coneixel un día, que aburrit de passejarme per la Rambla, y trobantme per casualitat dos rals á la butxaca, vaig anarhi, mès per què no sabía ahont anar, que per afició al género pantorrillesch.

Allí vaig trovarlo sentat en una taula y enrotllat de... *cocottes*.

Va xocarme la seva cara tan... venerable; perqué siga dit entre paréntessis ; D. Segimón, ab las sevas patillas blancas y el cap tan pelat, mes qu' un aficionat al sexo débil, sembla un catedrátich de la Universitat.

Vaig sentarme á una cadira de la taula del costat en qu' ell estava y quan las *cocottes* van deixarlo, no sé com va ser que trabarem conversa.

. . . . . .

—Veu, aquesta qu' are canta? me deya D. Segimón; pues es la dona més dura de pelar que he conegut en tota ma vida.

Me costa molts diners; pro he jurat que sucumbiría y sucumbirá.

Diu un refrá, «que la perfidia, mata la cassa» y jo, en questió de faldillas soch perfidiós.

Ah, y á més, que ella ja mès ó menos me ha demostrat... algo.

Per cert que un dia, si no haguès vingut el seu marit...

Vaig convidarla á sopar y ella contra sa costúm va aceptar, ab el tracte de que habiam de llogá un quarto reservat.

Com que això es lo que jo volia, en un moment vaig haberme entés ab el camarer, y encarregant un sopar de mistó, á las vuyt, l' hora que ella va dirme que anés á buscarla, vaig llogá un cotxe y mitja hora mes tart ja 'ns trovabam solets en lo quarto.

Durant el sopar... ¡no ho preguntí! molt *tecleo*, pro res mès.

Jo, estava cego.

Va demanarme cinquanta duros; els hi vaig dar, y quan jo volia... firmarli el recibo... tot de sopte s' obra la porta y compareix el seu marit.

Vaig quedar ab la canya sense peix. . . . .

Per això, no desmayo; are un altra vegada, tancarrè el quarto ab clau.

. . . . . .

Cansat de sentirlo, me 'n vaig anar, deixantlo aplaudint estrepitosament á la seva... *conquista*.

¿Y encare no saben qui es? Sembla mentida, tants Segimóns que corren per Barcelona.

J. VILA. O.

VA DE VERAS

Escoltéu, nenas piteras,
bonicas y sandungueras,
que us pot sé una bona sort
lo consell que avuy vos dona
un jove qu es molt persona
y que per vosaltres mor'.
Al cumplir los quinze abrils
procuréu per tots istils
de enganyar á vostras guetas,
que us portin per societats
per cassinos y envelats
per festassas y festetas.
Volguéu sempre anar lluhidas
ben posadas, ben vestidas .
la cara ab polvos d' arrós;
pentinats á lo torero
y caminéu ab salero
remenant ab gracia 'l cos.
Apretéuvos bé 'l cosset
perqué sigui ben primet,
poséus sabata escotada
ben alt y prim lo taló
y per fé 'l peu més bufó
mitja vermella ó ratllada.
Sempre qu' anéu á ballar
no us deixéu engallinar
per cap jove sabatassas
ni cap tipo carcamal;
al que no balli com cal
li déu cinch centas carbassas.
Ja ho sabéu, nenas piteras
ja ab això estéu enteradas,
seguiu, donchs, lo concell meu,
y sens que siguin manías
si no vós quedéu per tias...
jo us juro que us casaréu.

F BERENGUER. R.

Espurna

Com lo prés entre las reixas
tot lo dia está mirant,
y ab cants al vent dona queixas
preguntant quan lo treurán,
igual lo meu cor, Maria,
igual canta lo meu cor
preguntant quin será 'l dia
que 'm darás lo teu amor.

RAMONET DEL CAFÉ

MAS PRIMERAS RELACIONS

Lo viatje d' aquí á Girona
que ma esposa y jo vam fer
dins d' un vagó de segona,
vol la ploma d' un Gautier...
Jo, ab lo cor prenyat d' agravis
y glassat pe 'l desengany
fingia la rialla als llavis
per millor guarní 'l parany.
Ella, astuta y recelosa
com si algún perill temés
m' escorcollava afanyosa
perque 'ls meus secrets buydés. .
Jo no sé si sospitava
qu' estés de tot al corrent,
pero si sé que 'm punxava
per saber mon pensament.
Es més, á la gata maula
per embrollar la questió
y per amagar per taula
sa primera seducció,
li convenía tombarme
avans d' arrivá á Girona
y per aixó va sitiarme
ab sas astucias de dona,
á fi de que jo en sos brassos
m' hi deixés caure rendit
y per que 'ls conjugals llassos
aturessin mon despit.
Las mil arts de la femella
quan vol engrescá á un varó,
va anar treyent la trapella
per lograr ma seducció.
Justament el cotxe anava
buyt, sense un sol passatjé
y ab tal motiu redoblava
los seus atachs ma mullé...
. . . . . .
Primer ab suspirs de foch,
luego ab besos y abrassadas
sense que jo deixés may
ma passivitat d' estátua....
—Fill meu.. ¡no 't conech! per fi
va dir ab punyent paraula—
Tant temps al darrera meu
pidolantme una abrassada,
tant temps d' implorar petóns
tant temps de desitjos y ansias
y ara que ja teva soch,
ara que ja puch compláuret
y tornarten cent per un
sense deixar de sé honrada,
ara 't trobo igual qu' un glas
sense sanch, sense paraula....
—¡Qué hi farém! responguí jo.
—Qué hi farém?... ¡Vaja una calma!
¿Y es aixó 'l que 'm prometias?
Y ¿es aixó lo que 'm juravas?
¿Com es que 't veig tan cambiat?
¿Com es qu' ets tan fret?.. au, parla
—No os Carme que sigui fret..
—Donchs ¿qué fas parat?... Abra-estém solets... ningú 'ns veu.. -ssam
soch tota teva... Y ab táctica
s' assentava en mos genolls
posant sa boca en mas galtas...
¡Quin suplici, Deu del cel!
¡La volia y m' aturavan
las cartas d' aquell Narcis
que delatavan sa infamia!...
Dolsament, pero ab fermesa,
de mos genolls vaig alsarla
y assentantla en lo séu lloch...
vareig girarm'hi d' espatllas...
¡Alló va ser decissiu!
En mitj d' un torrent de llágrimas
de sos llavis va surtir
un devassall de paraulas;
«Traidor, mal marit, eunuch,
que á las donas enganyava
sent aixis qu' estava ja
gastat per cent mil disbauxas»
Alli la femella en zel,
la bacant, va demostrarse
dient «qu' el fermar el llas
del himeneu, dret li dava
á un home per ella sola,
á un home igual que las altras
y puig que dava son cós
també un cos necessitava
y que si en fi, 'l seu marit
no satisfeya sas ansias
legítimas, y ab enganys
l' havía al altar portada,
si no cumplía 'ls devers
que Deu y natura manan,
á n' ella li esqueya 'l dret
de buscar fora de casa
lo que á casa no trobés»...
—Calla—vaig dirli jo—¡Calla,
dona indigna!
—Está molt bé!...
va cridar. Ja que així 'm tractas
jo 't prometo que si dins
d' un dia, aixó no s' acaba,
y no 'm dons probas bastants
de sé un home .. y d' estimarme,
m' entornaré tot seguit
á Barcelona ab mos pares.
—Serás servida. Dins poch
acabarém lo viatje,
Girona visitarém
y aquesta nit sense falta
't mostrará 'l teu marit
qu' es un home com els altres
y 't demostrará además...
que té vergonya á la cara
Si hagués comprés ma muller,
la intenció de mas paraulas
prou s' hauria penedit
de las que poch ans llensava.
Vam arrivar á Girona.
Saltant del tren, un carruatje
vaig pendrer. Y quan l' *auriga*
va dirme: —¿Ahont? li contestava;
—Al carrer de Ciutadans
—¿Número?...
—No ho sè.,. No falla
Es un advocat... demunt
d' una tenda de sabatas.
La Carme... ¡quin tremolor!...
¡igual que la fulla al arbre!

M. RIUSECH.

(SEGUIRÁ)

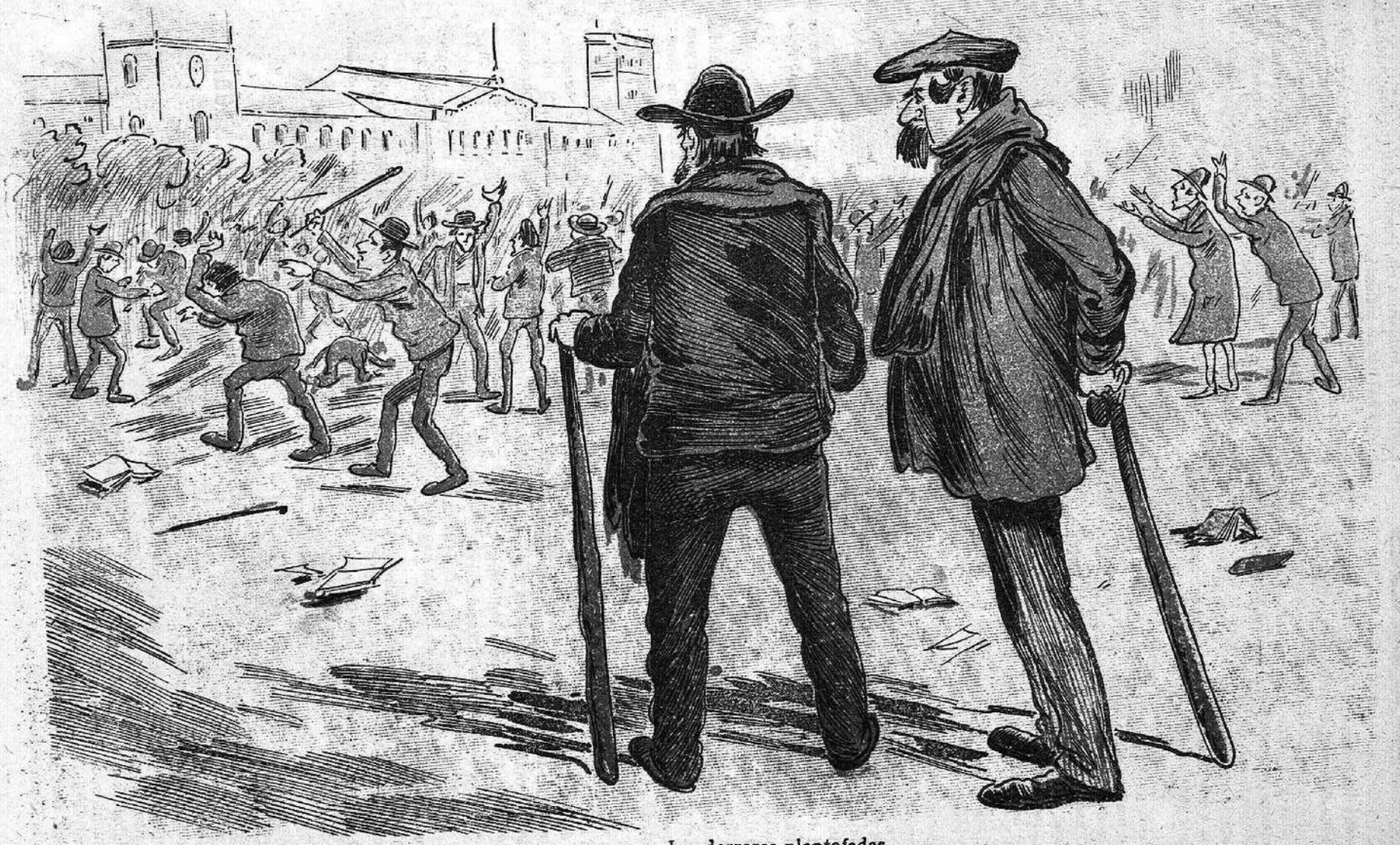

ALI-OLI D' ACTUALITAT

per J. LLOPART.

Ab aquell ayrós *trotillo*...
pels carrers de Barcelona
veuréu tranzitar la gent.

Las darreras plantofadas
entre 'ls bélichs estudiants
han gosat d' una ventatja:
qu' *aquestos* no s' hi han ficat.

TEATROS

LICEO

Ab lo debut del tenor catalá Sr. Palet coincidí la primera representació del *Lohengrin*, circunstancias las dugas que feren que en nostre gran teatro hi hagués un plé fenomenal desitjós de aplaudir la ópera mes coneguda del mestre Wagner y també de festejar al cantant que en l' hivern passat deixá tan grats recorts.

La espectació que pera lo Sr. Palet hi había era extraordinaria y debém manifestar que no defraudá las esperansas dels que hi anaren ab lo sello de la imparcialitat.

Lo Sr. Palet, de desde la temporada passada ha guanyat en gran manera ab lo desembrás escénich, ja que avuy no 's veu al artista incipient y respecte á son órgano vocal, arrebatá de vritat en lo famós *racconto* del quart acte que 's vejé precisat á repetir. Ab tot, esperém de son preciós timbre de veu, encare mes embelesament, que ho logrará sens dupte á perseverar en sos estudis.

Ab dita ópera hi debutaren ademés las Sras. Bordalba y Parsi-Petinella y barítono Arcangèli, que mereixian mes aplausos dels que 'ls hi prodigá nostre públich

Be es vritat que com siga que de l' ópera *Lohengrin* se n' esperava un triumfo per lo motiu de ser dirigida per lo mestre Fischer, (director de la orquesta de Viena y també de la de Bayreuth) y com siga que aquet mestre portá tota la ópera ab gran desalinyo y ensopiment, aburrí d' un modo extraordinari á la concurrencia, de manera que feu pagar son mal humor als artistas que cap culpa hi tenian.

Los *sabis* ó siga *wagneristas* per sostenir lo seu Deu en l' aureola deguda, digueren que tal com porta la orquesta lo mestre Fischer es tal com está escrita y aixís ho maná lo *Koran* (llegeixis Wagner) pero com que nostre temperament no es tan glacial, debém manifestar que ab lo metrónomo qu' usa lo mestre Fischer no se dona gens de colorit á la orquestació y per ella se doná lo cás de que sigués sisejat lo final del segón acte que sempre había sigut sumament aplaudit y que ab lo famós preludi del tercer no se sentís un sol aplauso, pessa que per tots los mestres que l' han precedit hi habían lograt hasta la repetició.

Aquestos dos datos los creyém prou suficients pera demostrar ab lo *gust* que s' sentí la direcció del mestre Fischer.

¡Desgraciat *Lohengrin* si la nit del dissapte hagués sigut la de son estreno en Barcelona!

Pera avuy y baix la direcció del mestre Barone (que es italiá) se cantará *Aida* debutanthi en ella las senyoras Popovici y Borissoff y prenenthi part lo Sr. Palet.

Celebrarém que ab aquesta ópera se trovi l' éxit de la temporada.

ROMEA

Elena es lo títul de la comedia dramática dels senyors Figueras y Salabert, que últimament s' ha estrenat y en ella se tracta de la tan perillosa qüestió social. Hem dit perillosa perqué es induptable que s' ha de apelar á inverosimilituts ó á exageracións y en abdós cassos trobém que l' asumpto es massa sério pera ser tractat en lo teatro, puig s' exposan á enconar més las classes que 's debateixen en lloch de aunarlas.

Aixó precisament sucsuheix en *Elena* y sens dupte sos autors preveyentho, de desde lo segón acte se n' apartaren un xich, fent que imperés en la obra la nota ideal y en ella hi plantejan al final una solució que sols se fa simpática als ilusos pero que descontenta á las personas de reflexió.

Ab tot, la obra sigué aplaudida y sos autors cridats á escena

Dimecres passat s' estrená una comedia en un acte titulada *La cotorra del convent* que en sa primera meytat resultá molt cómica deguda á un ben trassat *quid-pro-quo* y que lo resto se salvá gracias á la inagotable vis-cómica del Sr. Capdevila.

NOVETATS

La nova producció del Sr Pomés, titulada *El apostol blanco* no resultá del agrado de la concurrencia per debatirse en ella la questió social de manera que 's feu pessada per los morenos y sumament odiosa per los concurrents á palcos y butacas.

Un cop mes, afirmém nostra opinió que lo problema social no mes pot ser tractat en llibres y encara per plomas molt expertas.

Sentím lo fracás del company y amich Pomés, per lo que creyém no reincidirá en son pecat y procurará la revenja, que talent té per ella.

Diumonje passat se reprodubi lo melodrama *El testamento de un judio* que sigué molt aplaudit per sos efectes ben trobats.

Está en estudi *El conde de Saint Germain* que deu estrenarse la setmana entrant.

Segueix obert l' abono pera las funcións que ha de donar en la primera decena del próxim Decembre, lo eminent actor italiá Sr. Zaconni.

CATALUNYA (Eldorado)

La diligencia, nova sarsuela darrerament estrenada y que porta la firma dels afortunats autors senyors Echegaray (M.) y Caballero, poca gloria creyém donará als mateixos, puig ni per la lletra ni per la música, se fa digna dels pares de *El auo de la Africana* y *Gigantes y cabezudos*.

Per insuficiencia del argument y flojetat de la música resulta molt companyera de *Los estudiantes*, sarsuela també dels mateixos autors, y que 'l nostre públich á las pocas representacións olvidá per complert.

Segóns tenim entés *La diligencia* feya algúns anys que s' havia estrenat á Madrit y preveyent un fracás cap Empresa s' atrevía á donarli vida. Creyém que per lo bon nom que gosan los autors, hauria valgut més que no s' hi hagués pensat.

UN COMICH RETIRAT.

TALONARIS

— PERA —

apuntacións del sorteig de Nadal

Los de 100 fullas, á 80 céntims

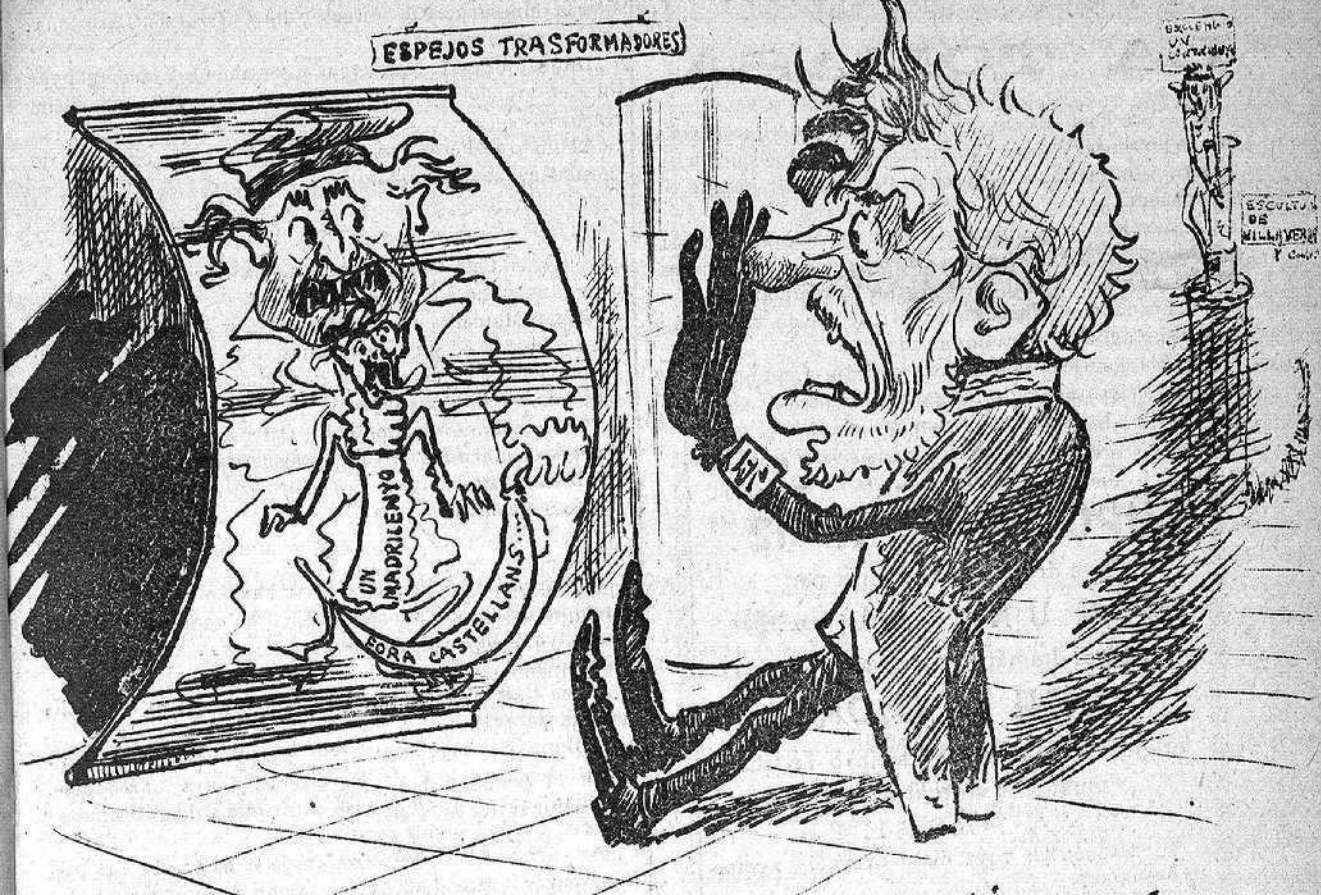
„ „ 50 „ á 50 „

Ventas al per Major y Menor

Litografia Barcelonesa

6, Carrer de Sant Ramón 6 - BARCELONA

EN MATEU EN "EL PALACIO DE LA ILUSION" Ó NACION.....

Devant de la majoria dels discursos.....

Devant del discurs d'en Roig y Bergadá (?)

Regalos als lectors
— DE —
LA TOMASA

CONDICIÓNS

1.ª Pera l' adquisició del regalo dintre de Barcelona s' ha de presentar el *cupó* (no cal retallarlo del periódich) en nostra Administració S. Ramón, 6, junt ab l' import corresponent.

2.ª Los lectors de fora farán la mateixa operació, presentant el número al corresponsal respectiu, qui inutilisará el *cupó* y per son conducte rebrán l' exemplar.

3.ª Els cupóns primas caducarán al cap de vuyt dias ó avans si s' agotés l' obra anunciada.

4.ª Els corresponsals de fora tindrán el desquento de costúm, avisantnos cada setmana el número d' exemplars que desitjan se 'ls remeti ó tenen encarregats.

LA TOMASA

CUPÓ PRIMA N.° 12 (1)

Que dona dret á adquirir per

UN RAL

l' epissodi dramátich en un acte y en vers

VIDA Y MORT

original de JOSEPH PUJADAS TRUCH

qual preu corrent es lo de

UNA PESSETA

(1) Caduca als vuyt días ó avans si s' agotan 'ls exemplars.

Campanadas

Segóns noticias, á Santa Perpétua de la Moguda hi ha un metje que per acreditar el nom del poble sembla que va un xich .. *mogut*.

Resulta que 'l *mata sanos* en questió te una verdadera flaca pe 'l sexo débil, lo qual no té res de censurable perque no veyém inconvenient en que 'ls deixeples d' Esculapio 's deixin seduhir de quan en quan per las gracias de Venus.

Lo que sí hi ha censurable, es que 'l facultatiu *mogut*, abusant de sa situació envers las malaltas, sembla que 's fica massa en interioritats y fins hi ha malas llenguas á la Moguda, que suposan si ab una certa malalta hi hagué ó deixá d' haver'hi.

Nosaltres 'ns guardarém d' afirmar'ho, pero si li acomsellarém al fogós *Galeno* que si vol posar á proba las sevas aptituts en l' art que feu célebre á Don Juan Tenorio, ho guardi per las donas en perfecte estat de salut, majors d' edat y robustas. Si ellas hi venen be, res tenim qu' objectar'hi.

Li fem aquesta observació acompanyantla ab lo consell transcrit, perque se ns diu que els pares de la Moguda que tenen fillas casadoras están *remoguts* y obran uns ulls com unas taronjas quan la fatalitat 'ls obliga á anar á buscar el metje per assistir á sos hermosos plansóns. Seria una llástima, en efecte que 'l Galeno de la Moguda, trobés qui li apliqués la forma á la *sabata* y per aixó li donem aquest consell desinteressat.

Ja qu' ell recepta als altres, nosaltres li receptém á n' ell més cordura y moderació.

*

Ha mort á l' avansada edat de 80 anys, D. Alexandre Perez Cubero, pare del director del *Liberal* de Barcelona, D. Dario Pérez.

Diumenje passat tinguerem el sentiment d' acompanyar el cadavre del pare del excelent periodista al últim repós.

Rebin lo Sr Pérez y sa distingida familia, la expressió de nostre més sentit condol.

*

L' «Orfeó Catalá» ha conseguit una nova victoria ab sa recent excursió á Fransa.

Tant á Marsella, com á Perpinyá y als demés pobles qu' ha vísitat, ha sigut festejadissim y ha contribuhit á estrenyer més els llassos de germanor entre 'ls catalans de Fransa y 'ls d' Espanya.

Celebrém lo nou triomf de l' «Orfeó» com á propi y li desitjém molts anys de vida y prosperitat per portar á cap semblants obras.

¡Aixis es com sa fa patria!

*

Mos apreciables llegidors ja s' haurán enterat per la prempsa diaria, de la manera com s' ha anat engreixant la sarracina de 'ls estudiants fins á son soptat arreglo y rápida solució.

Cosas d' estudiants, cosas de joves. Foch d' encenalls en una paraula

Millor es qu' hagi sigut aixís, perque la questió estudiantil semblava alló de las cireras; anava enredantse, enredantse y per poch que las autoritats s' haguessin descuydat, anava á seguir tot el cove.

Per part de 'ls escolars catalans ja s' havia arrivat casi á fer pagar la *patent* als que no sabian pronunciar ab tot salero lo dels «setze jutjes» Y per part de 'ls castellans ja era punt d' honra obrir el meló á tot el que cridés «Visca Catalunya;» un crit perfectament legal y gens insultant, que 'ls forasters tenian obligació d' escoltar descuberts, si no volian ferse indignes de la nostra hospitalitat.

La intervenció d' un tinent d' exército facilitá la solució, ab tot y ser aquella bastant extemporánea. Y facilitá la solució perqué doná en un moment la mida del perill inmens que se ns tirava á sobre y feu sospesar tota la fondaria del abim ahont castellans y catalans, tots encegats per igual, anavam á llensarnos inconscientment.

Sense volguer ofendre al tinent citat s' ha repetit alló del fabulista: s' ha tocat la flauta per casualitat.

*

En la discussió de 'ls pressupostos, l' altre dia 's descubrí al Congrés que 'ls ministres de Hisenda que tenim á Espanya no saben sumar.

L' Urzáiz (dirijintse á ne 'n Villaverde) —Es que en los presupuestos anteriores S. S. sufrió una equivocación en las sumas de 1.500,000 pesetas.

En Villaverde (cremat) Falso; la equivocación fué *sal°* de 500,000 pesetas.

L' Urzáiz (repassant las sumas) —Rectifico lo del millón y medio, pero es falso tambien lo de las 500,000. La equivocación fué de un millón justo.

Ja ho vehuen quina manera de comptar tots dos financiers. Cap comerciant 'ls voldría per portarli 'ls llibres y no obstant ells adminis ran els interessos de tots. Sembla mentida qu' ells poguessin arrivar á tant y el pais á tant poch.

A bon segur que per casa seva tots dos han sapigut de sumar y d' ajustarli 'ls comptes al pobre Peret que paga.

*

Pocas vegadas s' havía conegut á Barcelona y á Espanya en general la baixa temperatura qu' hem *disfrutat* ultimament. La cayguda de la fulla ha sigut aquest any tremenda. A set graus sota cero arrivá el termómetro á Madrit y además nevá copiosament en una porció de comarcas espanyolas.

¡Tot això, á poch més de mitj Novembre quan encara gran part de 'ls mortals no tenen preparada la roba d' hivern!

'S veu que la temperatura no vol ser menos que 'ls homes. A Espanya hem baixat tan avall qu' hasta 'l termómetro se 'ns arronsa avans d' hora. La revolució que no vol fer el país ab tot y necessitarla com el pa que menja, la fa la naturalesa.

¡Fins las estacións se 'ns han revolucionat!

*

Ha sigut suspés de sou durant cinch dias un infelis munipal qu' estant de guardia pe 'ls voltants del Palau de Bellas Arts, varen robarli algunas plantas del monument de 'n Rius y Taulet.

Per l' arcaldía han sigut amonestats un oficial tercer, un auxiliar y set escribents per falta de puntualitat á las horas d' entrada.

Molt bé senyor arcalde. 'Ns está molt bé la pena imposada á la gandulería dels uns y la negligencia de 'l altre, per més que trobém excessiu lo rigor ab lo primer si 's compara ab lo lleuger castich de 'ls segóns.

¡Veyám quin dia serán amonestats ó suspesos els regidors negligents, ganduls ó llarchs d' ungias!

Senyor Arcalde, que no 's diguí que la corda sempre 's trenca per la part més flaca.

*

Al Safreig Nacional segueix lo debat catalanista. Han parlat en Mero de la Bleda, en Maura, en Roig y Bergadá y *tutti quanti*. El doctor Robert segueix defensantse ab timidés y desde 'l primer moment 's va veyent que 'ls diputats catalanistas 'n surtirán ab las mans al cap, donant la rahó als que allavors de las eleccións deyan qu' era completament inútil enviar diputats al Parlament espanyol.

Llástima d' activitat y energías empleadas en convencer á n' aquella gent.

Perque això sí; d' activitat el doctor Robert n' ha empleada molta. Figúrinse; el dissapte era á Madrit parlant al Congrés; el diumenje á Barcelona á la capsalera del seu cunyat malalt; el dillúns á Madrit, enrahonant altra vegada.

Ell no podrá compararse ab Césaar en quant á lo del *veni, vidi, vici*, pero en cambi ha passat la má per la cara al Césaar de 'ls temps moderns; á nostre futur dictador Weyler.

*

Després de sis mesos de penosos sufriments ha mort un infelis nen que fou barbarament castigat per dugas monjas en un convent de la Barceloneta.

A consecuencia del castich caygué malalta la infelissa criatura y de tanta importancia foren las lesións que li produhiren las seráficas enclaustradas y de tanta quantia el susto que l' pobret va rebre, que no l' ha pogut pahir y després de llarch sufriment ha acabat per deixar'hi la pell.

El còdich penal no s' aplicará en aquest cas. La criatura perteneixía á una casa de modestos treballadors y en aquestos cassos la justicia no hi veu.

Santa Llucia li conservi la vista y la memoria á la justicia popular per quan arrivi 'l dia de 'ls comptes.

*

El doctor Moliner ha presentat al fi á las Corts son projecte pera la instalació de sanatoris en favor de 'ls tisichs pobres.

El sabi valenciá demana en son projecte cinch millóns de pessetas per habilitar en totas las regions, estacións á propósit pera recullir als tuberculosos faltats de recursos.

Aquesta cantitat ha semblat exagerada á alguns diputats que trovan això de curar la tissis una mica cursi y de mal gust.

Al efecte, un d' ells va dirli al iniciador del projecte:

—Lo que 's necessita, senyor Moliner, es no fer tisichs á causa de la fam produhida per los excessius impostos.

Gran veritat. Jo no sé si al autor de la frasse l' hi haurá costat molt de rumiar, pero sí puch assegurar que 'l que va dir això no pot negar la seva ascendencia; ve de 'n Pero-grullo en línea recta.

En lloch de indicar una solució qu' ells saben millor que ningú qu' es irrealisable, mes valdría que 'ls diputats retallessin els centenars de millóns que 's gastan en guerra, marina y clero per trobar els cinch que 'n Moliner demana.

—Es qu' eixos millóns fan viure á molta gent, dirán.

—Es que 'ls cinch de 'n Moliner, dich jo, privarian de morir á molta més. Calculin... A Espanya causa la tuberculossis unas 200,000 mil victimas anuals

*

Vostés 's recordarán d' aquell periodista y *matón* tot en una pessa que vingué acompanyant á ne 'n Dato y que quan la grandiosa xiulada que 's feu á n' aquest al sortir del Liceo, desafiava cridant com un energúmeno als socis del Circul del mateix nom, á que baixessin al carrer ¿Se 'n recordan, oy?

Donchs aquest mateix periodista que 's diu Leopold Romeo, es lo que feya darrerament á Madrit un periódich titulat "El Evangelio" y es el mateix qu' ha sigut ferit fa pochs dias y ferí ell mateix á un pacifich transeunt.

A la quenta, aquest *condottiere* de la ploma, la llogava al millor postor y com es home de ronyóns y gran tirador d' armas, 's creya á salvo de tota responsabilitat. Mes això no li ha valgut. Algún de 'ls seus molts ofesos armá lo bras d' algú que l' assessinés y en Romeo al sentirse ferit tirá má del revolver y; pim, pam, pum, li ajustá 'ls comptes á un infelis que passava.

Algo fosch hi haurá vist el jutje, en sa conducta, quan á pesar d' estar ferit de gravetat en Romeo, ha dictat auto de presó contra d' ell, ab fiansa de 2,500 pessetas. De manera que l' home 's trova mal-ferit, prés y á las resultas d' una causa criminal.

Ventatjas de ser *matón* y llogar la ploma y subastar els ronyóns al que millor pagui.

Sentim el percans pero donèm moltas gracias á la providencia perque no 'ns ha fet valents, puig aixis no insultém á ningú, ni portém revolver, ni escribim més que lo que creyém just y equitatiu.

CORRESPONDENCIA

Francisquet Matinas.—L' article resulta llarguissim, lo que 'l fa pesat. Si vosté 'm permet alleugerirlo, veuré d' insertarlo. *Montablaz.*—Queda admesa la major part de lo qu' envia *Ramonet del Café.*—No més puch admetre la titulada «Semblansas;» las demés no resultan. *Emili Graells.*—No senyor; lo que li deya era digne y correcte. Era pregunta y no afirmació. Agraheixo el saludo. *J. Vila O.*—Reculló l' article. Lo demés no va. *Joseph Moisa - Sabadell.*—En efecte es un «Geroglifich». Llástima que no envihi la solució. Favoreixim ab altras cosas y veuré de complaure'l. *Sebastiá Salvador Coca.*—Excepte «Pensament» lo demés serveix. *Platón Peig-Sabadell.*—S' aprofitará un epigrama,

Una *capa* que ningú vol aguantarla.

Una *pell* que ja s' arna.

Una *pell* sense capa.

Aguantant la *capa* per culpa de una *pell*.